MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény **a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez** czimzendő (Ó-vár, Bástya-utcza 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak a Méhész-egylet pénztárnoka **Gebhardt Döméhez** küldendők (Kül-Monostorutcza 57. sz.)	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt köri tagsági díjért úgy a **„Erdélyi Gazdá“**-t, mint a **„Méhészeti Közlöny“**-t díjtalanul kapják.

III-ik évfolyam. **1888. április 15.** **8. szám.**

A méhcsaládok idei telelése.

Hogy a méhek jó, vagy rosz telelési viszonyát menynyire befolyásolják a telet megelőző nyár mézelési viszonyai, talán soha meggyőzőbben tapasztalni nem lehetett, mint a tavaly elmult nyarat követő idei telelése nálunk a méheknek. Nem tartom érdektelennek ez iráuti megfigyeléseimet és tapasztalatomat röviden közzé tenni, hátha talán tanulságot merithetünk belőle a jövőre is.

Nálunk a mult évi junius hava — tehát a mikor a mézelés java-ideje szokott lenni máskor — oly hided légáramamal folyt le az egész hónap, hogy a hőmérő soha 10 R fokon felül nem emelkedve, a méhcsaládok teljesen kiirtották összes berenépségüket. Az akácz- és hársfáknak soha oly dus virágzását nem láttam, mint akkor nálunk juniusban, de abból a méhek egyetlen csepp mézet nem gyüjthettek.

Az ákácz és hárs elvirágzása után melegebb napok követheztek ugyan juliusban, s mézelni is kezdtek méheink, de ebben, mint később tapasztaltam, köszönni való nem volt. A begyüjtött méz 24 óra alatt ólom szint kapott a sejsejtekben, s 48 óra alett sokkal keményebb péppé fejlődött, mint a rendesen megczukrosodott méz. A julius végeig csaknem megüvegesedett mézet augusztusban hányni kezdték ki a méhek, s a kaptárok alját ugy tele halmozták vele, hogy a méhek mozgását akadályozta, s ki kellett seprenünk. Finom tört fehér czukorhoz hasonlitott ekkor a kihányt méz, melynek a legcsekélyebb édessége, s a legcsekélyebb ize sem volt. Az erdőkhöz közeleső méheseknél fordult elő ez eset inkább, mig az attól távolabbi méheseknél alig tapasztaltatott.

Az 1886. évnek megfelelőleg remélt, julius vége és augustusi mézelésel maradt, s igy a már fedve volt és mind kihányni nem győzött, ólomszerü mézzel kénytelenitettek a családok beteleltetni.

E mézelési viszonyra következett aztán az idei tél nálunk 28 R. és 35 C. fok hidegével, mely deczember végétől csaknem ilyen arányban 20—22 napig tartott januárban. Alig egy pár napi enyhébb időköz után jött február, három hétig tartott 18—20 R. fok ködös hidegével és végre március elején az az óriási hideg hóvihar szintén huzamosb ideig tartólag, hogy kit a „szépmezőn“ talált szekérrel, szekerét, mindenét ott hagyva, menekült kifogott lovával, csakhogy saját életét megmentse.

Mi következhetett természetesen ilyen mézelő nyár után jött ilyen hallatlan erős hideg télre? Az, hogy a semmi táperővel nem birt mézzel a méhek e szokatlan kemény telet nem birták kihuzni. S épen megfelelőleg az imént leirt jelenségnek azon méhesek, azon méhcsaládok estek inkább áldozatul, melyek a mult nyáron az erdők között, vagy azokhoz közelebb esve mézeltek. Parasztkasbeli családok ép ugy, mint a műkaptárbeli családok. Tőlem csaknem a harmadik szomszédban lakó méhésznek jó szalmakasban és enyhe száraz pinczében telelt 13 méhcsaládjából 7 család pusztult el, mig a város a rét felőli részén lakó, másik méhésznek szintén parasztkasban levő családai sokkal jobban kibirták. Az erdők közé ékelt Köröspatakon lakó régi, tapasztalt méhésznek 53 méhcsaládlából egy sem érte meg a tavaszt. Szentkirály s más erdőalji községeknek sok-sok méhesgazdája összes méhállománya elpusztulásáról panaszkodik; mig a sikon, a rétekhez közel eső méhészektől ezt ép annyira nem hallani.

Már most az ok és okozat közti összefüggést keresve jelenségnél, határozottan nem állitom ugyan, de aligha csalodom azon feltevésemben, hogy amaz ólomszerü, később a sejtekből részben kihányt méz nem virágok kelyhéből származott, s nem is a hárs-, szil- és más falevelek mézkiizzadásaiból származott mézharmat, hanem származott a levelészektől amaz apró kicsi rovarkáktól, az aphidák és coceidáktól, melyek száraz, meleg időben a szil- és hársfákat ellepve, izzadják ki az u. n. mézharmatnak azon rosszabb nemét, melyet nagy méhészünk, báró Ambrozy Béla is veszélyes táplálásnak tart a méhekre nézve, mert az a felbomlásra igen sok anyagot tartalmazván, a méhek vérhas betegségét okozza.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ezen feltevésemet támogatja azon körülmény, hogy az aphidák és coccidák nagyobb számbani fellépésének inkább az erdei méh-legelő a helye, hol a hárs-, nyárfa, eperfa és szilfa nagyobb mennyiségben fordulván elé, az ezekhez közel eső méhcsaládok azokat inkább is felkereshetik, mint az azoktól távolabb eső sik földön mézelő méhcsaládok.

Valjon tapasztaltak-e más méhésztársak hasonló jelenséget? Okozat ok nélkül nem lehet, s minthogy száraz, meleg helyen telelt családok is bő mézkészlet mellett ép ugy elhullottak; tehát a hideg tél maga okozója csak közvetve annyiban lehetett, hogy hosszas tartama alatt egyetlen egyszer sem volt alkalma a szegény méheknek tisztulásra kirepülni, a mi megakadályozta azt, hogy a leirt rosz tápanyagtól tulterhelt kis munkásaink ép e tápanyagból kapják halálos betegségüket. —

Dr. Albu Mózes.

A természetes rajnak elhelyezése.

„Ereszt a méh“! E szóra kisiet a háznépe a méheskertbe. Mert hisz nincs kellemesebb dallam a méhészre nézve, a levegőben repkedő raj örömének nél. A szorgos méhes gazda már jó előre rendbehozván a szükséges méhlakokat a netáni rajok befogadására: most csak arra irányozandja figyelmét, hol telepedik le a raj, hogy aztán annál sikeresebben láthasson annak befogásához? Ha a kivonuló raj alacsony fára telepedet le, akkor annak befogása nem nagy nehézséggel jár; de másképen áll a dolog, ha magasabb helyen kereste nyugvohelyét. Nemkülönben bajlódni kell a méhésznek sokszor akkor is, midőn a raj falra, érdes fatörzsre, vagy füzvesszőből font sövénybe ereszkedik, no de itt is megtalálja a leleményes méhész a dolog nyitját. Feltéve tehát, hogy a méhész akármi módon ura lett legyen a rajnak, csak az most a bennünket érdeklő kérdés: hogyan helyezzük azt be a kaptárba?

A benépesitendő méhlak lehet közönséges parasztkas, vagy mozgó szerkezetü egyes, vagy fiókos kaptár. A méhlak minősége szerint módosul a követendő eljárás is.

Feltéve, hogy a méhész gazda épen a méhes körül foglalkozik, midőn valamely magtörzs az előrajt ereszti, ilyenkor helyesen cselekszik a méhész, ha a rajt eresztő kas mellé állva, meglesi a kivonuló királyné megjelenését és azt még mielőtt a röpdeszkáról fölrepülne, biztos kézzel, minden sérülés nélkül elfogja, vagy ha keze ügyességébe nem bizna, egyszerüen kis pohárral leboritja, a felforditott pohár alá óvatosan bár, de hamar papirdarabkát tol és az igy biztonságba hozott királynét ezután félre teszi. A méhészek előtt tudve levő dolog, hogy a ki a királyné birtokában van, azé a raj is. A kivonult raj, örömmámorában az anya távollétét észre sem vevén, egy ideig szállong a levegőben, végtére valahová letelepedik. A méhész nyugodtan nézheti a künnlevő szép rajfürtöt, hiszen az ő kezében van annak sorsa, ő rendelkezik most belátása szerint fölötte. Ugyanis, mig a raj künn a fán csüng, az alatt a méhész a rajteresztő magméhet helyéről eltávolitja és állit helyére külsőleg hozzá hasonló üres méhlakot, legyen az most kúpos kas, vagy a raj nagyságához mért keretekkel berendezett mozgóépitményü kaptár. A künnlevő raj, egy félóra mulva anyátlanságát felismerván, a rajfürt felbomlik és visszarepül előbbi lakához, honnan rövid idő előtt kivonult és zsongva bevonul az üres kaptárba. Most a méhész a fogoly királynét a bevonuló nép közé a röplyukon bebocsátja, mire a raj, feltalált anyja körül sorakozva, a neki szánt lakást örömmel elfoglalja s uj otthonának berendezéséhez azonnal készségesen hozzá lát. Mások az elfogott anyát anyazárkába zárják, a zárka nyilását viasszal könnyen betapaszthatják és ugy helyezik a méhlakba. A bevonuló raj föllelvén elveszett anyját, csakhamar hozzá lát annak megszabaditásához, azaz kirágja az elzáró viasztapaszt. Másnap az üres anyazárka eltávolitandó a kaptárból. Ha azonban későn vennők észre az előraj kivonálását és igy a királynét már el nem csiphetnők, még sem lesz fölösleges a rajt eresztő káptár, vagy kas előtt közvetlenül a földön szemlét tartani, mert sokszor megtörténik, hogy a kivonuló, nehézkes királyné ugyan felrepül, de mindjárt le is pottyan a földre és ha fel nem szedjük, ott vész el észrevétlenül és övéitől elhagyatva, a földön vagy a fűben. Hogy az igy, a biztos haláltól megmentett anyával ép ugy járunk el, mint az elfogottal, magától értetődik.

De mit tevők legyünk, ha a raj valamely többes kaptár fiókjából jön, mely fiókat sem eltávolitani, sem kicserélni nem lehet? Mindenek előtt az előraj királynéját iparkodjunk a jelzett mód szerint birtokunkba ejteni, aztán szedjük ki a kirajzott fiók egész épitményét és helyezzük át méhekkel együtt valamely üres fiókba. a kiüritett fiókat pedig lássuk el a szükséges lépnyomatokkal ellátott keretekkel. A raj nem sokára visszatérve, feltalálva nélkülözött anyját, serényen fog a szükséges lépépitmény helyreállitásához. Az uj fiókba áthelyezett népet pedig mint műrajt tovább gondozzuk, nem felejtvén azonban első napokban az itatást, mert a röpméhek dologra kijárván, hazajövetkor nem az uj fiókba térnek vissza, hanem megszokott régi helyökre repülnek, szaporitván azáltal még a raj népét.

Ezen most vázolt királyné elfogása csak az előrajoknál alkalmazható, mivel tudvalevőleg az előraj az áttelelt anyával vonul ki, holott az utórajoknál több királyné szokott lenni.

Nagyon szép szó az a királyné elfogás, de nem mindenki dolga. Hát az se baj. Majd hatalmába keriti a méhész a rajfogó-kosárral a rajt is, még a királynét is. No lám, már megvan. S most csak elhelyezésre vár. Készen áll már a Dzierzon-kaptár a raj befogadására és csak azon töprenkedik még a kezdő, miként helyezze bele. No de ez sem valami boszorkányság. Ám lássuk!

Teregessünk a méhes közelében egy abroszt vagy lepedőt a földre és állitsuk rá a berendezett mozgóépitményü kaptárt, de ugy, hogy röplyuka a teritő közepe felé nézzen. Most fogjuk a rajkosarat, zökkentsük jó erősen a röplyuk

elé, a raj természetesen egy halomra lepotytyan az abroszra. Ez megtörténvén, meritsünk kanállal egy adag méhet a röplyuk elé, ezek azonnal bevonulnak a kaptárba és örömzsongásuk hallatára csakhamar utánuk indul az egész raj, melynek teljes bevonulása után a kaptár a már kiszemelt helyre helyeztetik.

Az imént leirt mód csak egyes kaptároknál alkalmazható, több fiókos kaptárnál másképen kell eljárnunk. Kezdőknek a következő eljárást ajánlhatjuk.

A többes kaptárnak azon fiókját, mely a raj befogadására kiszemelve van, lássuk el a szükséges keretekkel. A nyitott fiók mögött fektessünk a földre egy iv erős tábla-papirost, melynek a kaptár felé irányuló két sarkát előbb ollóval gömbölyüre levagdaljuk, hogy később a rajnak a fiókba való beöntésénél utba ne legyenek. Ezen előkészületek után meg fogjuk két kezünkkel a rajt tartalmazó köpüt, azt felemelve, rázökkentjük a tábla-papirosra, még egy-két puffantás a kas tetejére meg oldalára és az egész raj a tábla-papiroson fekszik. Hamar fogjuk most az ivet kezünkkel jobbról és balról, hajtsuk össze csőalakban, emeljük fel szaporán s öntsük óvatosan, de serényen a rajt a fiókba. Egy kis füst csak siettetni fogja a betakarodást. Az ablakot betolva, rá zárhatjuk az ajtót. A röplyukat munka közben bezárni nem szükséges. A rajnak ilyképeni belakoltatása csak néhány percznyi munkát igényel, kellő óvatossággal és nyugalommal eljárva mindenkor sikerül, még pedig méhszurás nélkül.

Felsmann János.

A kolozs-barakkai méhészet.

Mult évi május havi hivatalos körutam a k.-barakkai méhtelepbe vezetett, hol az összes műkaptárokban betelelt családokból, egyetlen gyenge családot találtam élve s az is rendkivül gyenge volt. Hogy mi okozta a többi család halálát, az most nem tartozik tárgyamhoz; de látva a siralmas pusztulást, elhatároztam, hogy a méhtelep benépesitése czéljából teszek a mit lehet. Megvizsgáltam először a paraszt kast. Azt kitünő állapotban találtam. A gyenge családot felsegitém az erős családdal s még egy jó dob-rajat is készitettem abból. És lett, nem ugyan mint Szentgyörgyi Lajos ur mondá, „néhány percz alatt egyből kettő“, — hanem másfélből három és jóval több idő alatt, mert több dolog is volt vele.

Oktober hó 6 án megjelentem ismét K.-Barakkán, hogy a méheket télire elrendezzem. Reám várt a rajok egyesitésének munkája is. Ekkor tudtam meg, hogy a fennebb emlitett paraszt kas nem adott ugyan rajt, de R. ur még egyszer kidobolt belőle egyet és pedig távozásom után 6 hétre. Ez a műtét becsületére vált volna a gyakorlott méhésznek is. Azt mondá, azért dobolta ki, mert szinig beépité a kasat s nagyon népes volt. Bámulatos eredmény az is, de szerencse az egészben főleg az, hogy előbb nem dobolta ki, hanem bevárt (tudta nélkül) 6 hetet. Azon időre tehát, (mivel rajt nem adott) nemcsak megtermékenyült az anya, de be is petézett mindent és tele voltak a lépek költéssel; igy nevelhetett a nép ismét anyát magának. Külömben tönkre mehetett volna mind a kettő.

És ez volt a beteleltek között a legerőteljesebb család, daczára, hogy kétszer lőn kidobolva és daczára, hogy első alkalommal költésekben is kivettem egy tisztességes rajra való fiasitást; mert egy-egy keretbe összesen 189 □ hüvely méhfiasitást vágtam ki. 1 □ hüvelyben van pedig 50 czella, összesen 10,250, ebből leütve a bevágással megsérülteket és leütve egy kis méz és himporral elfoglalt czellákra 3250 czellát: mégis kivettem eszerint 7000 méhre való fiasitást. (Ebből pedig nincs leengedni való) Ez pedig mint mondám, elég tisztességes rajnak tekinthető.

Ilyen eredmény tehát az ingatlan szerkezetü kaptároknál kizárólag csak is a dobolás miveletével érhető el, melyet ma is kevesen alkalmaznak.

Nagy tévedésben vannak s önmagokat csalják meg azon méhésztársak, kik abban a téves hitben élnek, hogy a dobolás ideje csak akkor van, midőn a család már rajzásra készül; midőn már anya-bölcsője van és meghatározzák az időt, mely órában stb. No akkor már elkésünk arra, nézve, hogy a heréktől meg lehessen menteni a törzset, mert már életre kelt, oda hagyván czelláit az első nemzedék nagy része; de késő külömben a dobrajra, — elvesztvén a jó időből 10—20 napot is. Részemről mondhatom, hogy három évtized óta soha nem vártam be a természetes rajt, különösen pedig az utóbbi 3 évben, kerületemben müködésem legnagyobb része a dobolási müvelettel volt és van összekötve. Mégis sokan a méhésztársak, vagy nem tudják, vagy nem akarják annak előnyeit belátni; sőt ellenkezőleg olyan is van, aki egyáltalán nem pártolja a dobolást; mint például Dr. Hilbert István ur is, aki jónak látta a dobolásra vonatkozólag nekem adni leczkét; mert neki soha sem sikerült. (Lásd „M. Lapok“ 1886. évi 5—6 sz.) Hogyan szaporodott tehát a többi? kérdém azok t. gondozóját. Hát kérem egy műrajt csináltam — mondá kérdett — abból a gyenge családból, melyet tanár ur májusban megerősitett, abból a műrajból is egy műrajt csináltam, melyet ugyanakkor készitett, mondá önérzetesen. Az ilyen eljárt neveztem — *én méltán* — tulbuzgó káros eljárásnak, mert ha ugy maradt volna mint volt, egy sem éri meg a tavaszt. — Nem volt tehát egyéb teendőm, mint egyesiteni. Három családot is egyesitettem, csakhogy telelőképesek legyenek.

Valóban tanulságot merithetnek a kolozs-barakkai méhészetből azok a méhésztársak, akik szándékosan alkalmat engednek méheiknek a here tenyésztésére azon czélból, hogy az anyaméh terméketlen ne maradjon here hiányában. Mert az egész telepben nem fordult elő egész nyáron 50 here; de azt tudom, hogy májusba semmi sem volt, mégis megtermékenyültek az anyák egytől egyig. Más méhtelepekben azonban minden erőnket hiában forditjuk a herék kiirtására, mégis mindig van elég. És ha nem volna is, azért terméketlen nem maradnak az anyaméhek. Erről tiszta öntudattal megnyugtathatom a kétkedőket. Csak tenyésszék

tehát a herét akiknek ugy tetszik, de meg vagyok győződve, hogy az felesleges és káros eljárás. Akár van az a here a terméketlen anyával egy kaptárban, akár nincs, az az anyára éppen semmi ingerlő befolyást nem gyakorol. Sokkal élhetetlenebb az a here benn a kaptárba, hogy sem a vele egy hajlékban levő hajadon amazonnak meghunyászkodó létire udvarolni merészelne és az esetben is más törölné fel előtte a harmatot, mert az anya soha kisérettel nem megy nászutjára. Hogy pedig légyottot adva egymásnak, az égboltozat alatt találkozhassanak: azt képzelni sem lehet. Jelszavam tehát az, hogy ki kell irtani mind azt a heréket, melyek kezünk ügyébe kerülnek, mert ott is tenyészik, ahol nem is gondoljuk és mindig több van mint kellene. —

Abend András.

Vegyes közlemények.

Egyletünk t. tagjait, kik a mult évi tagsági dijakat még nem fizették meg: felkérjük, hogy kötelezettségüknek mielőbb sziveskedjenek eleget tenni. A tagsági dijak Gebhardt Döme egyleti pénztárnokhoz küldendők.

Rendes tagsági dij egy évre két forint. Köri tagsági dij 1 forint. Egy községből, vagy egy vidékről egyszerre jelentkező 12 egyén, ha egyszersmint a tagsági dijat is beküldi, köri tagnak fog vétetni.

Tanitók, a nemes czél iránti tekintetekből, kivételesen 1 frt dij fizetés mellett köri tagnak felvétetnek.

A köri tagok az 1 frtért ugy az „Erdélyi Gazdát" mint a „M. Közlönyt" dijtalanul kapják, amellett mindazon kedvezményekben részesülnek, melyekben a rendes tagok.

— **Ismét panaszt vettünk** a kaptár szállitásnál előforduló szabálytalanság miatt. A mint Bolkis György méhésztársunk értesit, Kolozsvárról Szakaszig szállitott 6 drb. burkolatlan népkaptárért 10 frtnál több vasuti szállitási dijt kellett fizetni; holott, egy megelőző, ugyanolyan szállitmánynál egy kaptárra 50—60 kr. szállitási dij esett. E rendkivüli különbzet annál kevésbbé érthető, mert a két szállitmány ugyanegy hóban történt, ugyanegy módon és helyen lett feladva. Felhivjuk e körülményre az illetékes vasuti hivatali közeg figyelmét. Nemcsak az egyesek, de a méhészek érdekében is igen kivánatos, hogy illetéktelen terhek ne rovassanak a megrendelőkre. Figyelmeztetjük e helyütt a megrendelőket, hogy a megrendelés alkalmával mindig pontosan jelöljék ki a vonalat, melyen a kaptár szállittassék és az utolsó vasuti állomást, hol a küldemény leadandó lesz.

— **Figyelmeztetjük** méhésztársainkat, hogy a kinek a helyi fogházban készült kaptárra van szüksége, az igényelt mennyiséget idejekorán jelentse be elnökségünkhöz; ma még több száz kaptár áll rendelkezés alatt. Értesitjük továbbá arról is az érdekelteket, hogy választmányunk a raj megrendelés határidejét május 15-re tüzte ki. Az ez időn tul érkező megrendelések nem fognak teljesittetni.

— **A Koerbs-féle műlép nem ér semmit.** Igy nyilatkozik a többek között a német méhész-egylet szakközlönye, a „Bienen Z." márcziusi füzetében egy méhész, ki állitólag már husz év óta használ efféle lépet. Azt mondja az a veterán méhész, hogy a hires lépekbe igaz, nem petézik az anya, de nem is igen mézelnek bele a méhek. Igy hát köszönjük az „ujdonságot", de nem kérünk belőle. Lapunk zárta előtt vettük Abend András, elismert veterán méhészünknek e tárgyra vonatkozó sorait, melyet szó szerint csak a jövő számban közölhetünk, de megemlitjük e helyütt, hogy Abend is elitéli a Koerbs találmányát s Ambrozy bárónál tartva, azt állitja, hogy e műlépek nem fogják soha a Hanemann-féle rácsokat kiszoritni a használatból.

— **Teendő a méhesben.** A beállott hüvös esős idő miatt már napok óta nem repülhetnek ki a méhek, e miatt nem láthatják el a fiasitást vizzel és virágporral, hacsak ápril elején nem voltak ellátva bőségesen mindennel. Résen legyen most a méhész, mert ez az idő, mely leginkább megviseli a méheket. A melyik családnak sok a fiasitása, (már pedig a korai enyhe időjárás miatt, bőven van fiasitás minden rendben levő kaptárban) higitott mézet, vagy ha sürü méze van, vizet adjunk okvetlenül, különben kihordja a fiasitást, a mi rendkivül nagy veszteség volna, vagy teljesen elpusztulhat a család. Az étetést mindig naplemente tájt kezdjük, különben rablás származhatik a méhesben. A mostani hives időben jó. ha egyszerre több napra ellátjuk a családot, s ez okból tulságosan ne higitsuk a beadandó mézet, mert ez esetben megerjedhet. Legjobb ha $^1/_3$ rész vizet adunk a mézhez, ezt előbb felfőzzük a vizzel együtt. Etetésre czélszerüen használhatjuk az üres keretet, vagy vályut.

— **Szakirodalom.** Megjelent és lapunknak megküldetett „olcsó okszerü méhészet", irta Dr. Hilbert István ügyvéd Szegszárdon; 15 fametszettel illustrált füzet. Tüzetesebb ösmertetését lapunk jövő számában fogjuk közölni.

— **Abend András** méh. vánd. tanitó utazási programmja aprilis hóra: ápriliis hó 13-án Tövisen, 14-én Balázsfalván, 15-én Hosszu-Aszón, 17-én Kis-Kapuson, 18-án az Eczeli 186. sz. pálya-őrnél, 19-én Dánoson, 21-én Szasz-Szt-Lászlón, 23-án Keresden, 24-én Segesvárt, 26-án Fehéregyházán és 28-án Héjasfalván tartand elmélet és gyakorlati előadásokat.

A szerkesztő üzenetei

— **F. J.** urnak. Lugos. — Köszönet a meleg érdeklődés és az érdekes küldeményért. Igen örülünk, hogy tagjaink sorában üdvözölhetjük. — **H. J.** urnak. Kassa. Ugy a kaptár, mint raj küldést egyletünk csak tagok részére eszközli és a megfelelő előleg beküldése után. (Kisebb mégrendelésnél, 1—4 kaptárig, az érték felerészét, nagyobb megrendelésnél 20 százalékot.) — A „M. Közlöny" 1887. évi folyamából még van egy vár teles példány; egy évi folyam ára 2 frt. — **K. Z.** urnak. Ó-Radna. Örülünk a sikernek. Köszönet a megemlékezésért. — **P. L.** urnak. Sz.-Keresztur. A kérdéses ügyben intézkedtünk, kiadói tévedés miatt nem volt eddig rendben. —

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Felügyelő bizottság: **Álbu József, Fodor Gyula, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örököseinél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.